

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avsättande av en reservfond för postgirorörelsen.

I en till riksdagen avlåten, den 24 februari 1928 dagtecknad proposition nr 121, som hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 12 § i förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelse.

Berörda förslag är av följande lydelse:

Förslag till Förordning

om ändrad lydelse av 12 § i förordningen den 11 juli 1924 (nr 378)
angående postgirorörelse.

Häriigenom förordnas, att 12 § i förordningen den 11 juli 1924 angående postgirorörelse skall hava följande ändrade lydelse:

12 §.

De i postgirorörelsen inestående medel äger generalpoststyrelsen förvalta och fruktbargöra enligt grunder, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

Av den å postgirorörelsen uppkommande vinst må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande årligen högst hälften avsättas till en reservfond.

Närmare föreskrifter rörande fonden utfärdas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1929.

Åberopade statsrådsprotokollet innehåller i huvudsak följande.
I proposition till 1922 års riksdag nr 152 hemställde Kungl. Maj:t i samband med framläggande av förslag om omorganisation av postspar-

banken och införande av postgirorörelse m. m., att å postsparbanksrörelsen uppkommande vinst skulle tillsvidare avsättas till en reservfond, avsedd att vid inträffande utomordentliga förhållanden stödja rörelsen, ävensom att närmare föreskrifter rörande fonden skulle utfärdas av Kungl. Maj:t. Beträffande postgirorörelsen ansåg föredragande departementschefen, att samma skäl, som anförts för bildande av en reservfond för postsparbanksrörelsen, kunde åberopas såsom motiv för bildande av en reservfond för postgirorörelsen. Innan definitivt beslut fattades i denna fråga, syntes dock erfarenhet böra vinnas rörande postgirorörelsens blivande omfattning och de förhållanden, som kunde öva inflytande på frågan om behovet eller lämpligheten av en reservfond för rörelsen i fråga. Departementschefen ansåg emellertid lämpligt att i det då föreliggande förslaget till förordning angående postsparbanks- och postgirorörelserna en föreskrift borde intagas, varigenom Kungl. Maj:t ägde bestämma, om och i vilken omfattning den å postgirorörelsen uppkommande vinsten skulle avsättas till en reservfond.

Riksdagen fann emellertid förenämnda proposition, i vad den avsåg införande av postgirorörelse i Sverige, icke föranleda någon åtgärd från riksdagens sida men antog förordning angående postsparbanken.

I § 12 av nämnda förordning (svensk författningssamling 1922: 277) stadgas, att å postsparbanksrörelsen uppkommande vinst skall tills vidare avsättas till en reservfond, ävensom att närmare föreskrifter rörande fonden utfärdas av Kungl. Maj:t.

När postgirorörelsen sedermera genom beslut av 1924 års riksdag infördes i Sverige, skedde detta utan att därmed förbands någon bestämmelse om avsättande av en reservfond för sagda rörelse.

I skrivelse den 30 december 1927 har *generalpoststyrelsen* gjort framställning om avsättande av en reservfond för postgirorörelsen och däri, bland annat, anført följande:

Det ekonomiska resultatet av postgirorörelsen, jämfört med i generalpoststyrelsens förslag till beräkning av inkomstöverskottet av poströrelsen under vederbörande budgetår upptagna belopp, hade, sedan rörelsegrenen infördes, ställt sig på följande sätt. För år 1925 hade generalpoststyrelsen beräknat, att inkomsterna å postgirorörelsen skulle ungefärligen täcka utgifterna för rörelsegrenen. Emellertid hade en förlust av 136,325 kronor 1 öre uppstått. För år 1926 hade generalpoststyrelsen i överskottsberäkningen upptagit en kalkylerad vinst å postgirorörelsen av 100,000 kronor. Bokslutet för sistnämnda år utvisade, att en vinst av 213,355 kronor 38 öre uppkommit. Resultatet av rörelsegrenens andra verksamhetsår utvisade sålunda, att såväl det beräknade överskottet uppnåtts som i det närmaste första verksamhetsårets förlust täckts.

För år 1927 torde vinsten komma att uppgå till 200,000 kronor men hade beräknats till 100,000 kronor.

I överskottsberäkningen för budgetåret 1928—1929 vore vinsten av nu ifrågakarande rörelsegren upptagen till 200,000 kronor.

Postgirorörelsens över all förväntan snabba och starka utveckling syntes berättiga till de bästa förhoppningar om tillfredsställande vinstresultat för kommande år. Detta uteslöte emellertid icke, att det torde vara klokt och

tillrådligt att i tid reservera vissa överskottsmedel för sådana situationer, där trots all försiktighet förlust å postgirorörelsen kunde komma att uppstå. Generalpoststyrelsen funne önskvärt, att till en reservfond avsattes halva beloppet av å postgirorörelsen uppkommande vinst, dock att för åren 1927 och 1928 avsattes allenast det belopp, varmed vinsten för vardera året eventuellt komme att överskjuta de i generalpoststyrelsens inkomstberäkningar förslagsvis beräknade vinstbeloppen. De närmare föreskrifterna rörande denna fond torde, liksom fallet vore beträffande reservfond för postsparbanksrörelsen, böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Till följd av remiss har *statskontoret* avgivit utlåtande den 24 januari 1928 samt därvid anfört följande:

»Då särskilt bokslut skall för varje år uppgöras för postgirorörelsen, är densamma att betrakta såsom en självständig gren av postverkets affärsrörelse. Om förlust något år skulle uppstå å postgirorörelsen, t. ex. på grund av behovet av avskrivningar, torde det därför vara riktigt, att förlusten icke täckes med postmedel i inskränkt mening, utan genom anlåtande av vinster å rörelsen under andra år. Detta skulle visserligen kunna ske på så sätt, att förlusten tillsvidare balanserades och täcktes av för följande år uppkommande vinster; mera tilltalande torde det dock vara att, såsom generalpoststyrelsen nu föreslår, i viss utsträckning avsätta vinstmedel till en reservfond, varigenom omedelbar avskrivning av uppkommande förluster skulle möjliggöras. Härtill lärer riksdagens medgivande böra inhämtas på sätt skett i fråga om postsparbanken. Det synes dock knappast föreligga anledning att giva bestämmelserna en retroaktiv giltighet genom att låta avsättningen omfatta jämväl viss del av vinsten för år 1927. På Kungl. Maj:t synes böra ankomma att för varje år pröva och besluta, huruvida och i vilken omfattning inom den av riksdagen angivna ramen avsättning till reservfonden skall ske.»

Departementschefen har för egen del anfört, att de skäl, som på sin tid föranledde bildande av en reservfond för postsparbanksrörelsen, syntes jämväl kunna åberopas för avsättande av en reservfond för postgirorörelsen. Då därjämte en viss erfarenhet numera vunnits beträffande nämnda rörelse, syntes en dylik fond böra komma till stånd genom årlig avsättning av, på sätt generalpoststyrelsen föreslagit, högst hälften av vinsten å rörelsen. I likhet med statskontoret fann departementschefen anledning icke föreligga att giva bestämmelserna retroaktiv giltighet genom att låta avsättningen omfatta jämväl viss del av vinsten för år 1927.

Utskottet.

Utskottet delar den av departementschefen uttalade uppfattningen, att en reservfond för postgirorörelsen lämpligen bör bildas, samt att en dylik fond bör komma till stånd genom avsättning av högst hälften av uppkommande vinst å rörelsen. Enligt det föreliggande förslaget skulle det ankomma på Kungl. Maj:t att för varje år besluta, huruvida och i vilken omfattning inom ovan angivna ram avsättning skall ske till reservfonden, ävensom utfärda närmare föreskrifter rörande fonden. Häremot har utskottet icke haft något att erinra. Utskottet förutsätter emellertid, att avsättningarna till reservfonden icke komma att göras större än som må finnas erforderligt med hänsyn till den uppgift, fonden är avsedd att fylla. Vid bestämmandet av avsättningarnas storlek torde givetvis icke

heller böra bortses från den betydelse, ifrågavarande vinstmedel kunna hava för statsregleringen.

Kungl. Maj:ts förslag om tiden för den nya bestämmelsens ikraftträdande har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 mars 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Pettersson* i Olovstorp, *Lindley, Lindgren, Johansson* i Friggeråker, *Dalberg* och *Forssberg*;

från andra kammaren: herrar *Borggren, Winkler, Bäcklund, Olsson* i Berg, *Höglund, Paulsen, Johansson* i Edsbyn och *Heiding*.
